

Wyrok z dnia 18 kwietnia 2000 r.

I PKN 607/99

Termin do zgłoszenia żądania przywrócenia do pracy lub zasądzenia odszkodowania dla nauczyciela, którego stosunek pracy wygasł wskutek przeniesienia go w stan nieczynny z upływem sześciomiesięcznego okresu pozostawania w tym stanie, wynosi 14 dni i liczy się od dnia wygaśnięcia stosunku pracy (art. 264 § 2 KP w związku z art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.).

Przewodniczący SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2000 r. sprawy z powództwa Jadwigi Z. przeciwko Medycznemu Studium Zawodowemu w R. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 1 lipca 1999 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację,
2. nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu stronie pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 23 kwietnia 1999 r. oddalił powództwo Jadwigi Z. o przywrócenie do pracy w Medycznym Studium Zawodowym w R. Ustalił, że powódka był zatrudniona w pozwanym Studium jako nauczyciel praktycznej nauki zawodu. W roku szkolnym 1996/97 wykorzystała 126 dni zwolnienia lekarskiego, a w czasie od 21 sierpnia 1997 r. do 20 sierpnia 1998 r. korzystała z urlopu dla poratowania zdrowia. W dniu 19 maja 1998 r. powódka otrzymała pismo zawiadamiające ją o przeniesieniu w stan nieczynny od dnia 1 września 1998 r. do dnia 28 lutego 1999 r. Przyczyną podjętej decyzji były zmiany organizacyjne wynikające ze zmniejszenia liczby oddziałów, które uniemożliwiały dalsze zatrudnienie

wszystkich nauczycieli. Wybór powódki spowodowany był tym, że nabyła już uprawnień emerytalne i pobierała emeryturę, a jednocześnie ze względu na stan zdrowia miała długie okresy nieobecności w pracy. Po zakończeniu urlopu dla poratowania zdrowia również była niezdolna do pracy z powodu choroby. W ocenie Sądu Rejonowego przeniesienie powódki w stan nieczynny nie naruszało żadnych przepisów i nie wpłynęło na skrócenie urlopu dla poratowania zdrowia. Nie ma zakazu przeniesienia nauczyciela w stan nieczynny w okresie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy, np. zwolnienia lekarskiego lub urlopu ani też zakazu złożenia oświadczenia w takich sytuacjach. Powódka nie kwestionowała zresztą decyzji pracodawcy bezpośrednio po jej otrzymaniu, a uczyniła to dopiero po upływie kilku miesięcy. Tak więc art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela nie został przez pracodawcę naruszony. Stwierdzenie to dotyczy także pobieranego w stanie nieczynnym wynagrodzenia, które z mocy art. 20 ust. 6 tej Karty było pomniejszone o dodatek z tytułu wysługi lat.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 1 lipca 1999 r. oddalił apelację powódki opartą na zarzucie naruszenia art. 41 i art. 9 § 2 KP. Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę na to, że w dniu 19 maja 1998 r. powódka otrzymała oświadczenie strony pozwanej o przeniesieniu jej w stan nieczynny. Pismo w tej sprawie zawierało także pouczenie o sposobie i terminie wniesienia odwołania do sądu. Mimo powyższego pouczenia powódka złożyła pozew dopiero dnia 10 marca 1999 r., czyli po upływie około 10 miesięcy i po upływie okresu stanu nieczynnego. Spóźnienie się ze złożeniem odwołania stanowi – zdaniem Sądu Okręgowego – "niezależną podstawę oddalenia powództwa wynikającą z art. 264 § 1 KP". Roszczeń z zakresu prawa pracy można bowiem dochodzić w określonym terminie, którego przekroczenie powoduje oddalenie powództwa. Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, że w stanie faktycznym sprawy brak było podstaw do przywrócenia powódce terminu do złożenia odwołania.

W kasacji od powyższego wyroku powódka wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania. Podstawę kasacji stanowiły zarzuty naruszenia prawa materialnego (art. 41, art. 9 § 2 i art. 264 § 1 KP oraz art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela) oraz przepisów postępowania (art. 233 § 1 i art. 328 § 2 KPC), uzasadnione błędnym poglądem Sądu Okręgowego, przyjmującym, że powódka mogła być przeniesiona w stan nieczynny w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy, a także błędnym stwierdzeniem, że nie zachowała terminu do złożenia odwołania od decyzji o przeniesieniu jej w stan nieczyn-

ny, mimo że pisemne stwierdzenie wygaśnięcia stosunku pracy otrzymała na początku marca 1999 r., a okres stanu nieczynnego upływał – zdaniem skarżącej - dopiero dnia 31 marca 1999 r. Sąd Okręgowy pominął poza tym okoliczność, że powódka odwołała się od "innej decyzji niż wskazywanej przez Sąd Okręgowy", jak również nie ustosunkował się do zarzutów apelacyjnych.

Strona pozwana wniosła o oddalenie kasacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się niezasadna. Jak wynika z uzasadnienia jej podstaw, powódka, zarzucając naruszenie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst : Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.), nie zakwestionowała przesłanek zastosowania tego przepisu, gdyż nie podważała dokonanych w sprawie ustaleń, przyjmujących, że w pozwanym Medycznym Studium Zawodowym zostały dokonane zmiany organizacyjne polegające na zmniejszeniu liczby oddziałów, które uniemożliwiały dalsze zatrudnianie wszystkich nauczycieli. Nie podważała również ustalenia dotyczącego przyczyn, dla których właśnie ona została wytypowana do przeniesienia w stan nieczynny. Należało zatem pominąć w rozważaniach te kwestie, a zająć się zarzutem naruszenia art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, które – zdaniem skarżącej – nastąpiło wskutek nieuwzględnienia przepisów art. 9 § 2 i art. 41 KP. Z przyjętych w sprawie ustaleń wynika, że pismo zawiadamiające powódkę o przeniesieniu jej w stan nieczynny otrzymała dnia 19 maja 1998 r., podczas trwającego od 21 sierpnia 1997 r. do 20 sierpnia 1998 r. urlopu dla poratowania zdrowia. Przepis art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela, który przewiduje przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny, poza wskazaniem przyczyn będących warunkiem dopuszczalności zastosowania tej instytucji prawnej, nie określa, w jakim okresie roku szkolnego przeniesienie to może nastąpić, jak również zdarzeń, których istnienie jest przeszkodą do jego zastosowania. Należy jednak przyjąć, że przeniesienie w stan nieczynny nie może nastąpić w czasie niezdolności nauczyciela do pracy, jak również w czasie trwania urlopu wypoczynkowego nauczyciela, gdyż są to okresy nieobecności pracownika w pracy o określonym ustawowo przeznaczeniu, któremu sprzeciwiałoby się dokonywanie w czasie ich trwania czynności zmieniających w istotny sposób sytuację faktyczną i prawną nauczyciela.

Gdy natomiast chodzi o płatny urlop dla poratowania zdrowia przewidziany w

art. 73 Karty Nauczyciela, to nie można mu przypisać owego charakteru. Wprawdzie przepis art. 73 tej Karty nie zawiera definicji pojęcia "urlop dla poratowania zdrowia", lecz na podstawie użytych w nim zwrotów można sformułować tezę, iż urlop dla poratowania zdrowia nie jest okresem niezdolności do pracy, lecz okresem, w którym stan zdrowia nauczyciela wymaga od niego powstrzymania się od pracy w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, które jest np. na tyle rozległe lub specjalistyczne, że skorzystanie z tego leczenia jest niemożliwe lub bardzo utrudnione wtedy, gdy nauczyciel wykonuje swoje normalne obowiązki. Należy również zwrócić uwagę na to, że przepis art. 41 KP zakazuje pracodawcy jedynie wypowiedzenia umowy o pracę w czasie urlopu pracownika lub w czasie innej usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy, czyli zabrania złożenia tylko tego a nie innego oświadczenia woli. Tymczasem oświadczenie, którego treścią jest przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny, nie jest wypowiedzeniem umowy o pracę i nie może być do niego porównywane. Zatem reguła zawarta w art. 41 KP nie odnosi się do decyzji dyrektora szkoły o przeniesieniu nauczyciela w stan nieczynny. Przepis art. 41 KP nie może być też zastosowany i dlatego, że nie można przyjąć zasadności tezy skarżącej o niezgodności art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela w omawianym zakresie z art. 9 § 2 KP. Przepis art. 9 § 2 KP stanowi, że postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy nie mogą być mniej korzystne dla pracowników niż przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych. Jak więc wynika jednoznacznie z brzmienia tego przepisu, chodzi w nim o ściśle oznaczone akty – inne niż ustawy i rozporządzenia. Nie można więc na podstawie art. 9 § 2 KP oceniać, czy art. 20 ust. 1 i ust. 6 Karty Nauczyciela zawiera uregulowania mniej korzystne dla pracowników, będących nauczycielami, niż Kodeks pracy i stwierdziwszy odmienną unormowań, formułować tezę o niestosowaniu Karty Nauczyciela. Ustawa ta bowiem nie jest układem zbiorowym pracy ani innym aktem wymienionym w art. 9 § 2 KP. Zamykając tę część rozważań należy zatem stwierdzić, że zarzuty powódki, zmierzające do podważenia decyzji dyrektora pozwanego Studium o przeniesieniu jej w stan nieczynny, okazały się niezasadne, gdyż przeniesienie to było uzasadnione ważnymi przyczynami i prawidłowe pod względem formalnym.

Gdy chodzi o zarzut kasacji dotyczący naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 264 § 1 KP, to rozważając go, trzeba zwrócić uwagę na to, że powyższy przepis za-

kreśla siedmiodniowy termin do złożenia odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę, a nie od innych czynności pracodawcy. Tymczasem oświadczenie o przeniesieniu nauczyciela w stan nieczynny, chociaż może doprowadzić do ustania stosunku pracy, nie jest i nie może być porównywane do oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę. Tym bowiem zdarzeniem, które powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, jest upływ sześciomiesięcznego terminu pozostawania nauczyciela w stanie nieczynnym. Wtedy też, stosownie do art. 264 § 2 KP, nauczyciel może zgłosić żądanie o przywrócenie do pracy lub o odszkodowanie, kwestionując w nim zasadność i prawidłowość przeniesienia w stan nieczynny, którego upływ doprowadził do wygaśnięcia stosunku pracy. Niezależnie od tego roszczenia pracownik może też kwestionować decyzję o przeniesieniu go w stan nieczynny – tak długo, jak długo stan nieczynny trwa. Z tych przyczyn, chociaż pogląd Sądu Okręgowego w przedmiocie możliwości zastosowania przepisu art. 264 § 1 KP do oświadczenia o przeniesieniu nauczyciela w stan nieczynny na podstawie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela okazał się nietrafny, to jednak błędna jego interpretacja ze strony Sądu Okręgowego nie mogła doprowadzić do uwzględnienia kasacji. Przepis ten bowiem nie miał zastosowania w sprawie. Co się zaś tyczy naruszenia art. 233 § 1 i art. 328 § 2 KPC, to ogólnikowość przedstawionych w kasacji zarzutów uniemożliwia ich ocenę.

Z tych względów i na podstawie art. 392¹² KPC Sąd Najwyższy orzekł o oddaleniu kasacji.

=====